

**Instrvctio R. P. Bartholomæi Riccii Societatis Iesv
Theologi De Modo Recte Meditandi De Rebvs Divinis**

Ricci, Bartolomeo

Mogvntiæ, 1605

5 Formula meditandi in solum scripturæ textum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59608](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-59608)

FORMVLA MEDITANDI
in solum Scripturā sacra
textum.

C A P. V.

PRO huius meditationis argumento
 sumpsi historiam cæci nati, quia conti-
 net personas, verba, & actiones varias. S.
 Ioannes cap 9. Euangelii sic eam inchoat.
Et prateriens Iesus, vidit cæcum à nati-
 uitate, &c. Facta igitur oratione præpara-
 toria consueta historia in hunc modum
 summatim ob oculos ponitur. Cæcus, post-
 quam luto illuminatus fuit à Christo, sa-
 pius à Pharisæis examinatus est, ut calum-
 niari possent miraculum, ac deniq; turpiter
 ab illis electus à Domino inuentus est, iam
 fide vera, & notitia filii Dei illustratus, vnde
 & genibus flexis eum adorauit. Pro petitio-
 ne deinde dic. Domine, præbe mihi, quæso,
 gratiam audacter doctrinam tuam defen-
 dendi, & imprimis aduersus eos, qui vitam
 solitariam & spiritualem irrident. PRO loco
 deniq; in hoc initio repræsento mihi pla-
 team, in'qua versabatur cæcus, deinde viam
 piscinæ, tum ædes Pharisæorum.

Aggregiens ergo Intellectus considera-
 tionem

tionem voculæ, &c. Particula, inquit est copulatiua, & principium capit is. vnde apparet hanc cæci illuminationem proximè sequam post ea quæ antegresso capite sunt narrata, de Christi è templo digressu, cum Iudæi eum vellent lapidare. Vbi animaduero incredibilem Christi benignitatem, tum quod æquo animo tantam contumeliam sustinuerit, tum quod non destiterit eo ipso tēporis puncto nouo beneficio gentem illam afficere. Imò duplicem hic beneficentia noto, cum B. Chrysostomo, nempe Dominum hoc miraculū patrasse non modo in commodum pauperculi istius cæci, verum etiam ut prædura lapidatorum suorum corda hoc caritatis officio emolliret, ac ut loquitur Apostolus, *carbones ignis super Rom 12. eorum capita congereret*. Et hic VOLVNTAS dicit. Statuo in animo meo, me, adiuuante diuina gratia, in posterum benefacturum aduersariis meis, etiamsi recenti me in iuria affecissent, ut paream dicto Christi. *Bene Matt. 5. facite his, qui oderunt vos PRÆTERIENS.* Credo, ait Intellectus, Christum data opera viam iniisse, in qua erat iste cæcus, ut illum illuminaret. Hic memoria dicit, conuenire huic rei parabolam de eo qui Hierosolyma *Luc. 10. discedens incidit in latrones.* Circa quam discur-

334 INSTRVCT. DE MODO
discurrens intellectus , confert Christum
cum tribus qui sauciatus a latronibus vide-
runt, & dicit. Video de sacerdote scriptum.
Et hinc eo pertransiit. De Leuita similiter di-
citur. *Cum esset secus locum , & videret eum*
pertransiit. De Samaritano vero Samarita-
nus autem quidam iter faciens , *venit secum*
eum , & videntes eum misericordia motu est.
Vnde concludo , inquit , Christum instar
Samaritani accessisse cæcum , aspexisse , &
cæcitatem curauisse.

VEDIT. Non existimo simplicem quen-
dam fuisse intuitum , & perfunctoriè factum ,
vti fuerat istius sacerdotis , & leuitæ , sed fir-
mum & immotum vti fuerat Samaritani.
Tamque serio intentum se Christus de-
monstravit , vt occasionem discipulis de-
derit scilicetandi. **R A B B I** quis peccauit?
iam enim forte obseruarant nihil fortuito ,
sed consideratè omnia ab eo fieri. Memo-
res ergo eorum quæ audierant ad paralyti-
cum dicta , cum sanasset eum iuxta pil-
nam. *Ecce sanus factus es , iam noli amplius*
peccare , cogitabat , si ille ob peccata sua , in
paralysin incidit , forte & hunc miserum ho-
minem propter peccata sua , parentumque
natum cæcum. Hic voluntas confusionis
sui auctum exercet , propterea , quod conse-
cto in

Ev. n. 5.

Et in viis paupere, saepe vultum auerterit,
contra doctrinam B. Ambrosii ita in Lucam
scribentis. *Verum ne caccum illum tanquam* Lib. 8.
fastidiosi pauperum cito reliquise videamur,
& transisse ad disitem. expectemus eum, quia
expectans eum Dominus.

INTERROGAVERVNT. Obseruo Euange-
listam uti numero plurali, & quæstionem
illam attribuere omnibus discipulis: quod
fecit vel quia omnes eam proposuerunt,
vel quia omnibus idem animus fuit, eo
quod vni proponenti ceteri aplauferint.
Mihi certe videtur ita res contigisse. om-
nibus enim hominibus innatum est cu-
riosè in aliorum facta inquirere, calami-
tatesque & ærumnas attribuere eorum
noxæ, vel possumus dicere Euangelistam
per Syncedochen plurali numero pro sin-
gulari vsum Vnde colligo plurimum refer-
re, versetur aliquis in societate bonorum,
necne? fit enim, ut quod ab uno fit, omni-
bus tribuatur. Ad quod propositum
Memoria quærens simile exemplum, ait.
Occurrit mihi murmuratio Iudee de
inguento pretioso, à Magdalena in ca-
put Christi effuso, ut narrat S. Ioannes. Ioan. 12.
ait ergo *Jesus ex discipulis eius Iudas*
Iscariotus.

Matt. 26. I scariotes, &c. Et nihilominus S. Matthæus attribuit eam omnibus discipulis, dicens. **Videntes autem discipuli indignati sunt.** Unde disco, quā sedulō cauero debeant qui in cœnobiis, vel alia congregatiōne pia viūt, ne prauum exemplum præbeant, cum videamus lapsūm vnius in totam redundare communitatē. **Quomodo** cunq; autem res se habuerit, hoc est, siue vnuis, siue plures quæstionem illam proposuerint, nō tamen absuit curiositas, & idcirco dicit voluntas. Caebo hoc vitiū eo studiosius, quo communius est. Poteſt enim fieri, quod Euangelista ex industria scriperit quæſtionem positam à discipulis, vt innueret hanc imperfectionem posse quoq; cadere in homines spirituales, si parum cauti sint.

QVIS PECCAVIT. Intellectus indagans causam huius quæſtionis ab Apostolis mota ait. Forte mota est, ob responsum alias a Domino datum Paralytico. **Ecce sanus es, iam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat.** ac ideo existimarent, nullum cuiquam malum, nisi ex peccato antegresso, euenire, & ideo videri hunc quoque cœcum deliquisse. **Quod autem cogitarunt,** hoc verbis etiam expreſſerunt: difficile enim est conceptus animo inclusos diu rei-

Ioan. 3.

nere, iuxta illud Iob. *Conceptum sermonem Iob. 4.*
 tenere quia potest? Hic voluntas dicit. Pro-
 possum facio custodiendi & refrenandi
 mentem meam, ne facile sinistram de pro-
 ximo opinionem, vel aliquid aliud con-
 sideratè concipiam: sic enim non facile in in-
 considerata verba erumpam.

HIC AVT PARENTES EIUS. Hæc quæ-
 stio; inquit Intellectus, videtur mihi vel cu-
 riosa, utpote qua alienæ conscientiæ arcana
 inquirantur, vel æquo audacior, quasi ipso-
 rum iudicio doctrina illa locum non habe-
 ret, in cæco dicto, quando quidem, peccare
 non potuerit, antequam natus esset. Et ex
 altera parte non ignorabant scriptum Eze-
 chielis 18 *Filius non portabit iniquitatem pa-
 tris*, ac proinde necob peccata parētum po-
 terat cæcitas illa contigisse.

N E Q. H I C P e c c a u s t, n e q; parentes eius.
 Hic, ait Intellectus, imprimis considero, in-
 dictam Domini mansuetudinem, qui cum
 iure eos posset de curiositate, vel arrogan-
 tia reprehendere, non tamen fecit, imo be-
 nigno responso instruxit, non omnes cala-
 mitates hominibus contingere ex ante-
 gresso peccato proprio, vel parentum, sed
 aliis quoque de causis. Atque hic Memoria
 suggestit Dominum & alias, nunc suauius,

Y

nunc

338 INSTRVCT. DE MODO

nunc acrius curiosis discipulorum postula-
tis respondisse. Suauius quidem B. Petro,
Ioan. 21. cum de B. Ioannis vita expiscatur. *Hic au-*
tem quid? Respondit enim *Quid ad te tu me*
sequere Acrius verò cum eidem dixit. *Vade*
post me satana, scandalum es mihi Vnde
Matt. 26. voluntas colligit pro superioribus non esse
semper arguendos asperius subditos, sed
dissimulatione nonunquam utendum: de-
inde pro grauitate lapsum reprehensiones
faciendas Longiusq; progrediens intelle-
ctus addit. Deprehendo in hoc cæco ma-
gnam patientiam, & humilitatem, quia ad
iniuriam sibi à discipulis illatam conticuit.
Adhæc animaduerto singularem Dei erga
suos prouidentiam; suscepit enim cœcide-
fensionem, dicendo. *Negat hic peccavit.* Et
Similem huic actum product Memoria
de defensione Domini pro Magdalena, cō-
tra querelam Marthæ dicentis. *Dominus non*
Luc. 10. *est tibi cura, quod soror mea reliquit me se-*
lam ministrare?

SED UT MANIFESTENTVR Geminum, ait
Intellectus, mihi videntur hæc verba habe-
re sensum. Vnus est, ut dicatur eum ideo
cæcum natum, quo Christus eum posset
illumинaret. Alter, esto sit ex causa na-
turali vel morali ita natus, Christum oc-
casione

MEDITANDI PARS II. 339

caſione illa vſum ad faciendum miracu-
lum. Ego cum B. Augustino libenter aſſen-
tior primo ſenſui. Neq; ideo mihi in men-
tem venit cogitare, cæcum, ſi id ſciuifſet,
conqueſtum fuiſſe de iniuſtitia. natus
enim erat in peccato originis, ratione cu-
iuj ſolus poterat cæcitate illa multari. Se-
cundo, quia etiā creator ordinarie omni-
bus hominibus videndi impertiat facul-
tatem, tamen facultas illa donum Dei eſt.
Conditio verò doni eſt, ut ſicut confertur
gratis, ita ſine iniuria vlla negari queat.
Tertio, etiā ſi debita fuifſet, velut ordi-
naria, & ad integritatem hominis neceſſa-
ria, tamen ſine vlla iniuria à Domino illi
negari potuit, quia id ad maniſtandam
eius diuinitatem profuit, cuius beneficio
mundus erat ſaluandus quæ ſalutis cum fue-
rit bonum commune, merito à quo uis
particulari homine priuato alicui dam-
no erat anteponenda. Quocirca mihi
peruadeo, ſi huic homini ante natuſitatem
conſtituifſet ſe nasciturum propter di-
ſtam cauſam, illum æquo animo laturum
fuifſe. Quarto, & vltimo, etiā ſi omnes
dictæ cauſæ defuifſent, tamen adhuc Do-
minus iure negare potuifſet illi alpeſtum,
corporis, quia egregiè eum poſtea com-

Y 2 pena.

pensauit aspectu multo nobiliore , nempe animæ , quando diuina fide à Christo douatus est. Qua de causa laudamus , verbi causa , chirurgum , qui cauterio inussit brachiu , vt salutem afferret capiti.

OPERA DEI. Loquitur in plurali , quia primum Deus in hoc homine declarauit suam bonitatem , sanando eum in corpore & anima. Secundo omnipotentiam: cæco enim nato restituere videndi facultatem per se non potest nisi qui infinita præditus est virtute. Noto etiam quicquid hic factu circa œcum , vocari opus Dei , quia voluit Christus , & factis miraculosis , & verbis disertis , inquit Chrysostomus , patefacere esse Deum.

ME OPORTET operari. Credo Christum ideo dicere se astrictum ad patranda miracula , vt confirmaret , quod dixerat capite præcedenti. *Ego non quero gloriam meam* , & quo ora Iudæorum obstrueret , qui facile obmurmurassem , si cognouissent ei liberu fuisse abstinere à miraculis. Nec ideo adempta illi fuit libertas arbitrii : sed tantum indicat , se obligatum fuisse ad parentum æterno patri. obedientia autem perficit potius liberum arbitrium , quam tollit. Vnde colligo , inquit voluntas boni Religiosi , me non

non secus obligatum ad obsequendū mandatis, ut existimem moraliter mihi impossibile, vel ut non obsequar, vel ut contrarium faciam. Ac pariter non posse me quacunq; obmurmuratione, vel ludibrio ab hoc instituto deterreri, sicut nec Christus sannis & irrisiōibus Pharisēorum à faciēndis miraculis abduci potuit. Denique statuo, me prauum illum affectum radicitus ex imo corde euulsurum, quem dæmon solet incere, nempe ut ideo ægrius, quod alioquin sponte eram facturus perficiam, quoniam à superiore mandatum est. Video enim Christum gaudere & gloriari sibi, quæ facturus erat, esse imperata.

OPERA BIVS, qui misit me. Hic quoque loquitur numero plurali: etiam si enim redemptio nostra, propter quam missus fuit, unicum opus fuerit quasi vniuersale, continebat tamen in se multa particularia: ex quibus vnum erat, per doctrinam & miracula demonstrare se esse filium Dei. Si vero signifikatim de hoc miraculo locutus est, arbitror ideo plurali numero usum, ut me doceret, vnum præstando præceptum, se reliqua non obliuisci, sed memoriae impressa tenere. Credo etiam eum usurpare periphrasis illam, vel circumlocutionem. Eius

Y 3 que

342 INSTRVCT. DE MODO

qui misit me. loco, PATRIS, ut clarius ostenderet, quantopere obligatus esset ad patrandam hoc miraculum, dicens se speciatim missum in hanc rem, atq; etiam ad patefaciendam suam subiectionem, quatenus erat homo. Poterat quidem, inquit B. Augustinus, tum qua homo, tum qua Deus appellare opera sua, sed maluit partim ex humilitate, partim ex desiderio omnem gloriam in Deum conferendi, attribuere Patri.

DONEC DIES EST Metaphora est, ait Intellectus, quasi dicat, dum viuo. Nam sicut laboribus ordinariè dicatus est dies, nox ita bene operadi tempus homini concessum est dum adhuc est in viuis, secundum illud Psalmi. *Nos qui viuimus, benedicimus Domino.*

VENIT NOX. Nox, eadem metaphora, hic pro morte ponitur, quando nemo potest operari, iuxta illud. *Non mortuis laudabunt te Domine.* Adhèc obseruo, quod dicat. *Venit, tempore præsenti, ad declarandum ingens moriendi desiderium, iuxta dictum postea prolatum. Desiderio desiderauit hoc Pascha manducare sibi secum. Pascha, id est transitum ex hac vita.*

Quamdiu sum in mundo, lux sum mundi.
Per-

Psalm. 113.

Luc. 22.

Persistit in eadem metaphora, ut sit sensus. Sicut, quamdiu sol ille corporeus supra terram existit, non potest non radiis suis orbem illustrare: Sic ego, cum sim lux *qui il-*
luminat omnem hominem venientem in hunc
mundum, ex Patris mei mandato teneor doctrinæ meæ radios, miraculorumque splendorem emittere in *μηρονός μονον* hominem. Huc Memoria adfert, quod B. Ioannes Euangelista scripsit de S. Ioanne Baptista.

Ioan. x.

Erat lucerna ardens, & lucens In quæ verba dicit Intellectus. Noto eorum ordinem, primo enim vocat ardenteum, tum lucenteum, & sic ratiocinor. Quemadmodum lucerna illuminare non potest, nisi ardeat, sic neq; concionator, neq; Prælatus potest efficaciter inflammare alios, nisi & ipse sit inflammatus. Hunc autem modum illuminandi homines per opera bona, consuluit Christus, cum dixit. *Sic luceat lux vestra cora* *hominibus, ut videant opera vestra bona.*

Matt. 5.

CUM HOC DIXISSET. Verba sunt Euangelistæ, repetitioque summaria dictorum Christi. quod ideo factum cogito, ut commonefaceret nos ea nō esse à Domino fortuito prolatæ, sed admodum cōsideratè, tum propter rationes iam allatas, tū ut inueret, quandoquidē Dominus verbis filius

Y 4 Dicitur

Dei satis esset declaratus, idem etiam confirmaretur factis miraculis.

Ex p v i t in terram, & fecit lutum ex spu-
to, & linxuit lutum super oculos eius. Pergo
credere, inquit Intellectus, Dominum illu-
minasse cæcum luto. Primo, ut demonstra-
ret id factum virtute non naturali, sed diui-
na: lutum siquidem non solum non insitam
habet huiusmodi vim, sed prorsus contra-
riam, hoc est, excæandi. Ne vero quis tri-
bueret vim illam aquæ, Luto non aquam
adhibuit, sed sputum. Quo etiam, inquit
Ambrosius, ostendit se esse hominem diui-
num, vt pote cum potentissimum illud spu-
tum ex ipso Christi corpore processerit Hic
Memoria adducit duorum cæcorum exem-
plum, quos B. Matthæus refert illuminatos:

Matt. 9. vnius c. 9. & alterius, c. 20. vt intellectus v-
trisque collatis indicet, in quibus conue-
niant, & in quibus discrepant, fructusque a-
liquis spiritualis excepatur. Quod præter-
mitto facere, ne nimium prolongetur Me-
ditatio.

VADE, LAVA in natatoria Siloe. Primo
animaduerto, ait Intellectus, Euangelistam
ipsum sollicitum fuisse de interpretatione
vocis Siloe. Quod interpretatur, inquit, Mis-
sus, vel Legatus. Vnde Augustinus tractatu-

34. col-

34. collegit esse nomen Messiae. *Iam quis sit*
Mis̄sus, inquiens, agnoscitis: ille enim nisi
fuisset missus, nemo nostrum esset ab iniquita-
te dimissus. Et longius progressus Intellec-
 tus dicit, *Credo Dominum voluisse resti-*
tuere oculorum lumen subito illi, vt fece-
rat aliis, misisse autem ad aquas Siloe, vt,
quoniam per totam urbem iter faciendum
erat, ab omnibus lumen oculis appositum
conspiceretur, & postea ab iisdem in reditu
videndi facultate donatus agnosceretur,
sic manifestius illustriusq; efficeretur mira-
culum. Vel id factum est, vt fides eius &
obedientia probaretur.

ABIIT ERGO, & lauit, & venit
videns. Sunt verba Euangelistæ. Et ego,
inquit intellectus, credo illa non solum
dicta, vt exitus rei intelligeretur, verum
etiam vt aduerterem, recuperatum sensum
oculorum fuisse quasi obedientiæ eius pre-
mium, cæterarumq; virtutū, quas in hoc fa-
cto declarauit. Inter quas primo est Patien-
tia, qua passus est luto liniri oculos videtur
n potius murmuraturus fuisse, dicturusque
luto magis excœari, quā illuminari oculos:
esse ineptū illum modū restituēdi aspectū,
potius se debuisse ybō vno sanari, sicut qui-
dā sanatus est apud B. Lucam cap. 18. Verum

Y 5 nu^o

nullum eiusmodi verbum effutit. Secunda virtus est Fides, qua credidit, non vacillando vñquam in illa, neq; in principio, neque per viam, licet ratio humana suggestere illi potuerit hoc remedium vel noxiū esse, vel saltem inutile, vt pote probè conscius, multos in illa piscina ablutos, nec tamen illuminatos. Tertia est obedientia, quam demonstrauit dando se in viam, & lutum abluendo. Ad hoc propositum Memoria proponit murmurationem, & exigua obedientiam Naaman, quando Elizæus ei mandauit vt septies tingeret se aquis lordanis, si vellet liberari à lepra.

4. Reg. 5.

VICINI, & qui viderant eum prius, quia mendicus erat, &c. Hic Euangelista, ait intellectus, exprimit quæ contentio orta sit inter vicinos de hoc cæco, essetne ipse, an aliis; vt animemur ad ferendas patiēter aliorum obtręctationes, & querelas de nobis. Ex responso autem à cæco facto, cum dixit, EGO SV M, colligo, inquit Intellectus, eius humilitatem: nec enim puduit eum fateri se fuisse cæcum. & mendicum, sed disertè confessus est, ad animandos homines spiritales, vt audacter, quando ita conuenit, patefiant suam vilitatem, & ad pudefaciendum eos, qui præ verecundia illam

illam cælant. Quanquam & hoc responsum ab eo datum auguror, ut se gratum ostenderet benefactori, testimonium præbendo miraculo.

Quomodo aperti sunt tibi oculi? Naturale est homini indagare causam rerum miraculosarum, raroque contingentium, & idcirco isti percontantur, qua ratione cæci facultatem videndi receperit? Observuo autem eos non querere, quomodo videat, sed quomodo aperti sint eius oculi; quod pertinet ad amplificationem miraculi, nonnulli siquidem cæci sunt, qui integrum oculi organum habent quidem intra suas pelliculas, sed ob impedimentum, ad videndum inidoneum. verum huic cæco, nullum unquam oculorum organum fuisse videtur, ut appareret ex modo loquendi istorum. *Quomodo aperti sunt tibi oculi?* Supponunt enim palpebras iam corrugatas & contractas, quod natura facere solet, ne detur vacuum. Et ideo quidam Doctor existimat, Dominum ex luto duos quasi globulos co-
flasse, & sublatis palpebris concavitatem utramque complesse, & dum lauarentur palpebrae in veros oculos commutatos, forte ut demonstraret se esse, qui quondam hominem primum ex luto condidisset.

RESPON-

RESPONDIT *ille homo*. Vicini tantum per contati ab illo erant, quo modo sanatus esset: ille verò addidit', & à quo sanatus esset, suæ lætitiae declarandæ causa, quæ naturaliter dilatat cor, & promptiorein hominem ad loquendum reddit. Noto præterea pronomen **ILLE**, quo indicauit, Christi nomen jam fuisse celebratum. Considero deinde, quod vocarit *hominem*, ut demonstraret, illum, vt erat, esse hominē cum quo nullam ante consuetudinem habuisset: & ideo nec nomen eius expressit. Tantum rumore dicerat vocari **Iesum**. Nec dubito eum hac ratione à Spiritu sancto motum obtexisse suspicionem, vel malitiam ipsorum, quandoquidem facile vel suspicari, vel communi sci potuissent, eū ex intima amicitia cum Iesu inita, finxisse se cæcum, & petuisse à cætitate liberari.

Qui dicitur Iesu. Quamuis nunquam ante vidisset Iesum, videtur tamen potuisse scire, sibi redditum lumen à Iesu. poterat enim à circumstantibus, vt alias quidam cæcus fecerat, nomen expiscari, vel ex communi hominū fama didicisse, vocari Iesum illum qui faceret miracula, vel denique ab ipso Christo, cum luto oblinirentur oculi, cognouisse. Quomodo cunq; autem resciuerit,

uerit, prodendo eius nomen, & demonstrauit se gratum benefactori, & miraculorum Christi factus est prædicator. **LVTVM FECIT.** In hoc respondendi modo noto prudentiam hominis, dum ait Chistum fecisse lutum, cum tamen facientem non vidisset, poterat enim sensu tactus illud cognoscere, cum oculi oblinirentur. Et ideo sputi nullam mentionem fecit, quia tactu non potuit percipere, lutum sputo esse temperatum. Vnde colligo, ait voluntas, me in sermone debere esse circumspectum, ne errori, vel offensioni locus detur. **VBI EST ILLE?** Ita locuti sunt, aut quod sciscitarentur, vbi esset Iesvs, vt se illi adiungerent, vel vt eum, tanquam festi violatorem ad Pharisæos pertraherent, aut vt suo iudicio alterutrum cognoscerent. Sed bene respondit cæcus, se nescire, vel quia reuera nesciebat, vel quia animaducrtebat dolū latere in quæstione.

ITERVM interrogabant. Repetuerunt Pharisæi interrogationem, quia non erant contenti responione vicinorum. Et aduentus eum usurpare tempus imperfectum, quia multi idem erant deinceps sciscitaturi. Ex responso autem eius consecutum est inter eos schisma, vt alii ad Christi partes accederent, alii vero veritatis lucem pertinaciter refuge-

refugerent, dicentes. *Non est hic homo à Deo,*
qui Sabbathum non custodit. quasi dicerent,
fieri non posse, ut spiritus Dei insit illi, qui
debitum cultum non defert diebus festis.
Arbitrabantur enim inter seruilia opera
lege vetita numerandam illam compo-
sitionem luti, & linitionem super oculos
exci à Christo factam. Qua re animisui
malignitatem ostendebant, quod ex re
tam leui, tam grande crima confice-
rent, ex musca elephantum, cum non igno-
rarent chirurgos quotidie, atque etiam
diebus festis occupatos in conficiendis vu-
guentis & emplastris, quæ longe plus tem-
poris quam confictio luti requirunt. Lon-
gius verò progrediens intellectus ait, ho-
mines nimium suis affectibus indulgentes,
ex uno actu, statim inferre generales pro-
positiones & perpetuas, ut quod semel fa-
ctum est, ordinarie & semper fieri creditur.
Qui verò Christi partes adierant, dixerunt
*Quomodo potest homo peccator hac signa fai-
re?* Conferens autem intellectus has duas
responsiones dicit. Istos non afferere affi-
matè Christum non esse peccatorem, sed
dicere quasi admirantes de contrario, idq;
cum aliqua dubitatione: illi verò id affer-
uerunt absolute. Vbi veram video reddi
do cui.

doctrinam traditam à Christo apud B. Lv- *Luc.16.*
CAM, dum ait. *Filii huius seculi prudentiores*
filii lucis in generatione sua sunt.

Tu QVID DICIS? Dubium est, cuius sint
hæc verba, obstinatæ factionis an con-
uersæ. Obstinatæ videntur, ob verba mox
subiecta. Non crediderunt ergo iudæi de illo.
Contra, videntur conuersæ, ob verba im-
mediate, dictæ interrogationi annexa. *Qui*
aperuit oculos tuos. alii enim potius addidis-
sent *Qui sabbathum non custodit.* Verum
forte ab utraq; factione hæc quæstio posi-
ta est, cum enim inter se essent discordes,
communi consensu illum iudicem consti-
tuerint, & ita obstinati quæstionem incho-
arint, *Tu quid dicis de eis conuersi verò reli-*
quum addiderint. *Qui aperuit oculos tuos.*
cum proposito, vt posita ob oculos benefi-
cii in magnitudine liberius proficeretur veri-
tatem, sicut & fecit, dicens.

QVIA PROPHETA est. Noto hic, inquit
Intellectus, primo conuersorum modestiā,
quod non sint ex hoc responso ipsis fauen-
te facti insolētores, & aliis insultarint, sed
tantum spectarint confirmationē veritatis.
HIC EST filius vester: Cum causa cecidis-
sent obstinati, non conquerunt, sed no-
nam moliti sunt technam, vt suæ libidini
satisfa-

351 INSTRVCT. DE MODO
ſatisfacerent, aduocant parentes, ſperantes
ſe ab illis, quoniam plebēi & viles homines
eſſent, ac proinde timidiōres, extorſuros; vt
vel negarent filium ſuum cæcum natum,
vel mentirentur Christum cum eo clam e-
gille vt ſe cæcum fingeret. Id enim indicare
videntur verba illa. *Quem vos dicitis, quia
cæcus natus eſt.* q. d. vos ſpargitis filium ve-
ſtrum eſſe cæcum natum; consultius foret,
ſi nō ſparſiſſetis: iam cum ſparſeritis, ratio-
nem reddite. *Quo modo ergo nūc videt?* quod
ſi non potestis, palinodiam canite, ne vos
dicti p̄eniteat.

*S*CIMVS, quia hic eſt filius noster, & quia
cæcus natus eſt. Mediocritatem in responſo
ſecuti ſunt, quia demonstrarunt ſe, partim
audaces & veridicos, conſitendo eſſe ſuum
filium, & cæcum natum, partim timidos, &
forte nec veraces, negando ſe nescire, quo-
modo viſum recepiſſet: cognoscere enim
potuerant ex filio. verum metu Iudæorum
nimio prohibiti ſunt, vt ait Euangelista, à
ſincera confeſſione: nec eorū testimonium
plus valuiſſet quam filii iam aetate proue-
ſti: quicquid enim dicturi erant, id ex oī
ſoliſ filii prodiijſet, vnde aiunt. *Aetatem
babet, ipſe de ſe loquatur.* Noto præterea in
illis duo metus ſigna. Primum eſt, quod
cum

illis duo metus signa. Primum est, quod cum ex confessione miraculi facti minime sequeretur eos credere Cht stum esse Mefiam, tamen de ea re conticuerint. timidus enim non solum malum, sed etiam speciem & vmbram mali reformidat. Alterum est, quod quicquid fassli sunt, quasi per transennam enuntiarint, dicendo. *Scimus, quia hic est filius noster.* verum alterū, quod inficiati sunt, quia in eorum damnum & exitiū tendebat, dupli formula verborum negarūt. *Quomodo autem nunc videat nescimus. aut quis eius aperuit oculos nos nescimus.* significanter autem vñi sunt pronomine, Nos, Videntur mihi duo isti miselli, repræsentare quosdā in religione tyrones nouos, sed tepidos, qui optarēt se gratos esse Deo pariter & mundo, & vt vulgo dicitur, duab. sedere sellis, quod Christus prouinciauit impossibile. *Nō potestis, inquiens Deo servire & māmona.*

Matt. 6.

Da Gloriam Deo. Cum Pharisæi nihil extorquere possent à parētibus, rūsum adorti sunt bonum cæcum, eiusq; conscientiam in testē veritatis aduocarunt exigentes, vt non securus de ea sentētiam ferret, ac si staret corā omnium rerum inspectore & iudice Deo: quod fecerunt, vt vel aliquod exprimerent fœdus initum à Christo cum illo desimulat-

Z tione

354 INSTRVCT. DE MODO
mione cæcitatibus, vel cæcum inducerent, ut
non Christo, sed Deo suam illuminationem
acceptam ferret.

Nos scimus, quia hic homo peccator est. Emphasis est in pronomine Nos. ac si dicent: Crede nobis, ut hominibus eximia doctrina & sanctitate preditis, Est & emphasis in verbo scimus, q. dicant, certo & explorat, cognoscimus, non dubitanter, & per suspicionem duntaxat. Observo in hoc modo loquendi vitium detractionis, quando Christum absentem asseuerant esse peccatorem, quem praesentem non asseuerarent: dixi enim illis, quod alias dixit Qui ex vobis arieguet me de peccato.

Si peccator est, nescio. Sciebat certe cæcus eum non esse peccatorem, quia paulo ante vocarat eum prophetam, id est, iustum & sanctum. Sensus ergo est, Nescio, id est, non opus est iam hoc disputare & discutere, peccator sit, necne. Hoc modo respondendi declarans, se eorum opinionem non solum estimare falsam, sed etiam usq; adeo friuolam & malignam, ut prorsus indigna sit responsione. Vbi voluntas dicit. Propono in posterum fugere disceptationes & lites, quæ solent in colloquia incidere, maxime quando res majoris momenti inde turbantur aut

impe

impediuntur. Similiter statuo me, quoties in sermonem friuola quædam & inuria, refutatione que digna inducta fuerint, quancunque possum modestia saluo auctorum honore & verecundia, redarguturum.

*Vnum scso, quod cum essem cæcus, modo vi-
deo. Quoniam cordi illi erat miraculū pate-
faccere, nō dubitauit hac verborū forma vti.*

*Quid fecit tibi? Quoniam æstuabant de-
siderio eripiendi gloriam Christo, eandem
questionem, iterum atq; iterum inculcant:
spe vana, credo illecti, illum in aliqua eu-
naturum, immemoremque ante dictorum
futorum. Verum ille animo erectior factus
audacter occurrit. *Ium dixi, vulnusne iterum
audire? Qualem audaciam suggestit spiritus
Dei, & bona conscientia, secundum illud
Palmistæ. Loquebar de testimonio tuis in
confessore regum, & non confundebar.**

*Nunquid et vos ex discipulis eius vulnus
fie? Nam animaduerterat, Pharisæos capi-
tali odio Christum persequi, & ideo vndi-
que criminandi occasiones quæsiuisse. Ni-
hilominus valde prudenter indicauit se in
eam opinionem venisse, idcirco toties ex-
amen huius miraculi ab ipsis iteratū, ut pol-
lant certo explorare eius veritatē, ac deinde
si discipulicius fierent, solidā conuersio nis.*

Z 2 suæ

356 INSTRVCT. DE MODO

suæ causam redderent. Notò adhæc vocem
FIERI, qua ostendit se iam satis instructum
 in modo adiungendi se Deo, conuenienter
 illi Christi dicto. *Non vos me elegistis, sed ego
 elegi vos.* Et alibi. *Nemo venit ad me, nisi pa-
 ter meus traxerit eum.* Obseruo & particu-
 lam ET, quæ non obscurè insinuat se iam fa-
 tum discipulum, & ideo illos inuitabat. V.
 bi voluntas dicit. Constituo in animo meo,
 & ego, quoniam spiritus diuini proprium
 est alios ad diuinum seruitum trahere, me
 minimum bono vitaæ exemplo multos at-
 tracturum ad faciendum officium Christia-
 no homine dignum: sicut fecit S. Andreas,
 qui simulatque in notitiam Christi venit, id
 indicauit fratri suo Petro, dicens, *Inuenimus
 Messiam, eumq; ad Christum adduxit.* Idem
 fecit S. Philippus adducens Nathanaelem.

Tu Discipulus eius sis. Responsum est Pha-
 risæorum, per modum iniuriæ vel contu-
 meliæ prolatum, vt affirmat S. Basilius Reg.
 breuiorum 24. his verbis. *Conuictum est, seu
 maledictum omne verbum, quod eo animo perfec-
 tur, vt ex eo contumelia seu ignominia aliena
 afficiatur: licet verbum ipsum per se non videa-
 tur contumeliosum, atque hoc manifestum est
 ex Euangelio. In eo enim dicitur. *Et maledi-
 xerunt es.* Sensus ergo est. *Tu homo indec-*
 & im-*

Ioan. 15.

ioan. 6.

Ioan. 1.

&improbe, sis istius scelerati hominis auditor, per nos licet. Hic quoq; obseruo impudentiam impiorum hominum, qui veritate conuicti erumpunt mox in contumelias & verba probrosa.

Nos autem Moysi discipuli sumus. Anteferunt Moysen Christo, causamque reddunt, quod sciant Deum locutum Moysi, de Christo autem nesciant, vnde sit. Hic noto ex prauo affectu corrumpi iudicium intellectus. quia vel ex eo solum quod in scriptura legerant, vel ab aliis narrari audierant, credunt Moysen collocutum cum Deo, & tamen asseueranter iactant se scire. *Nos scimus.* De Iesu vero aiunt, nescimus vnde sit, cum tamen oculis suis cernerent tam grandia ab eo patrari miracula.

In hoc est mirabile. Aduerto sensim huius boni cæci animum magis magisq; inflammati: nam nunc palam omni excluso vel pudore vel metu suscipit Christi defensionem. Est vero emphasis in pronomine hoc, ut verborum illorum hic sit sensus. Nō possum satis mirari, homines tam eruditos latere potuisse, cæcum natum non posse vlla virtute humana, sed tantum diuina illuminari, maximè si oculus illi nullus ante fuerit, quibusdam enim excis oculos habenti-

Z 3 bus,

358 INSTRVCT. DE MODO
bus, & ob accidens aliquod facultate cer-
nendi destitutis, ars medicinæ potest vsum
videndi restituere, non tamen potest resti-
tuere pupillam, quæ mihi restituta est. Itaq;
meo iudicio deberetis cōcludere hunc ho-
minem nullum esse à Deo, quandoquidem
diuina sunt eius opera.

scimus autē, quia peccatores Deus non ex-
audit. In plurali numero dicit, scimus, vt in-
dicaret axioma illud esse cōmune, hominū
etiam idiotarum, nempe nō exaudiri à Deo
peccatores, sed eos tantū qui intimo corde
eum colant, eiusq; mandatis obsequantur.
Hic voluntas dicit. Statuo diuina iuuante
gratia, me deinceps integræ & exactæ dis-
ciplinarum mearum obseruationi strenuam
operam daturum, vt quando in orationibus
Deū precabor, vt liberet me ab aliqua ten-
tatione, afflictione ve, vel vt singularem im-
pertiat gratiam, confidere queam me exau-
ditum iri. Hic offert se occasio examinandi
duas quæstiones. Una est, sitnē verū Deum
non exaudire peccatores? Altera, an pecca-
tores non possint facere miracula? Sed quia
speculatiuæ sunt data opera eas prætermi-
to, vt parēa documento initio libri traditio.

A seculo non est auditum Deprehendo in
hoc cæco mirabiles diuinæ gratiæ effectu

na

nam in intellectu video magnam accessionem factam ad rerum diuinarum notitiam: in voluntate vero robur liberè annunciadum miracula Christi. Sumit enim hic probandum Christum non esse peccatorum, ex eo quia principio mundi nullus excus natus ab homine peccatore sit curatus. Et opinor eum hac generali loquendi forma etiam comprehendisse Moysem, ut eum indicaret postponendum Christo, quem illi prætulerant. Vnde disco, quanta modestia in sermone feruanda sit, quantusque honor sanctis, hominibusque virtute præditis sit deferendus.

In peccatu natus es totus. Hypocrisis diu cœlari nequit. Finixerunt haec tenus Pharisæi se strenuos obseruatores legis, & gloriæ diuinæ defendendæ studiosos, ut voto suo potirentur: Iam vero quia vident se frustra laborasse larua hypocrisis detraccta, palam declarant fastum, quem intus in pectore aluerunt. Siquidem à cœco conuicti, Christum esse hominem diuinum, conuertuntur ad iniurias & opprobria, obiicientes illum peccatis esse plenum, in corpore & anima, in corpore ratione excitatis, in anima ratione culpæ. Id. n. vno sensu designat vox Totys. Alio vero potest significare totum vitæ tempus, quasi à primo natali die fœrit obnoxius peccatis. Potest

Z 4 & ter

& tertius esse sensus, vt quantus est, quantumq; habet sit peccato obnoxium; & cæcitas, & mendicitas, & generis humilitas, & sermonis imprudentia, aliaq; id genus.

Et tu doces nos? In utroq; pronomine magna est emphasis, magna inq; eorum demonstrant superbiam. Sic enim loqui voluissevidetur. Tu homo idiota, plebeie, ignorans, mendice, & à Deo custigate ob peccata audes docere nos, qui sumus legis peritissimi, omniaq; intelligimus, quæ in ea continentur. Nos inquam, qui nec sanctitate quidem vitæ cuiquam cedimus. nos, à quibus tu hæsterno die eleemosynam minimi oboli postulares. Quo responso egregie mentis suæ demonstrarunt cæcitatem, existimantes hominem illum, quoniam cæcus natus esset, non posse à Deo sic in rebus diuinis instrui, vt ipsos docere posset. Contrariū affectum humilitatis obseruauit S. Ambrosius li. 1. in Lucam, in persona B. Virginis, quæ etiam perfecte illustrata esset à Deo, tamen à simplicibus pastoribus discere non erubuit. A pastoribus, inquit, etiam Maria fidem colligit, à pastoribus populus ad Dei reverentiam congregatur. mirati. n. junt de hi, qua discebantur à pastorib. ad ipsos. Maria autem conseruabat omnia verba hac, conferens in corde suo.

Et

ET EIECERVNT *eum* nempe tanquam indignum suo consortio. Erant enim ex illo arrogantium hominum genere, de quibus quidam propheta scripsit: *Quis discunt, recede longe à me: noli me tangere, quia mundus sum.* Nec dubito eum ignominiosissimè ab illis explosum, cū oris sibilis, complosione manuum, excussione pulueris, ac forte etiā lapidum eiaculatione,

AVDIVIT IESVS, quia eiecerunt eum. Salutaris illi fuit hæc ignominiosa eiectio, *quia Dominus, simulatque eum cognoverit, (vti nunquam deserit suos, maxime autē amore sui aliquid perperitos,) studiosè eum per vias quæsivit, & reperto dixit. Tu credis in filium Dei.* Vbi obseruo, Dominum, cum vellet ei corporalem donare visum, non exegisse ab eo consensum. sicut nunc facit; cum vult animæ donare visum spiritualem. Cuius causa est, quod ad fidem suscipiendam nostrum requiratur liberum arbitrium, secundum illud Augustini dictum. *Qui fecit te sine te, non Aug. ser. saluabit te sine te.* Noto etiam modestiam *15. de verb. Domini, nec enim, licet filius Dei esset, di. Apost.* xii. Tu credis in me? deinde dexteritatem in catechizando. Modo siquidem illo loquendi insinuavit, ipsum in se tanquam Deum & hominem credere.

Z s Qvis

QVIS es Domine, Et credam in eum?
 Promptissimè non solum credidit, sed etiam factis monstrauit. Simulatque enim
 audiuit. Et vidisti eum, & qui loquuntur tecum,
 ipse est. respondet. Credo Domine, ore nimis
 eonfitendo, quod credebat in corde, & ge-
 nibus flexis adorauit eum, nam subiicit Eu-
 angelista. Et procedens adorauit eum. Memo-
 ria huc apportat responsum Samaritanæ
 Domino datum. Ego sum, qui loquor tecum.
 Quod conferens cum illo Intellexit, di-
 cit. Apertè dixit illi mulieri, se esse Mellia
 quem ipsa dicebat venisse. hic aurem non a-
 pertè. Cuius rei causa est, quia multi alii
 maximè Pharisæi præsto erant, vnde con-
 ueniebat ut modestè de se loqueretur. Cum
 autem cæco dixit. Ego sum, qui loquor te-
 cum, solus soli locutus est. Vnde disco, in-
 quit voluntas, non prædicare meas laudes,
 nisi necessitas vrgeat; & cum vrserit, parè
 & modestè. Finis huic Meditationi impo-
 nitur sequenti Colloquio.

DOMINE, quoniam venisti ad illuminan-
 dos cæcos, illumina obsecro cæcam am-
 mam meam, vt sua mala interna externa
 que recte obseruare queat, & deprehende-
 re, ac deprehensa oculis tuæ diuinæ mai-
 statis obliicere, vt plenam consequar in-

Ioan. 4.

MEDITANDI PARS II. 363

dulgentiam. Confido benignissime Saluator, te illuminaturum me, quoniam petui, cum illuminaueris cæcum à nemine regatus.

PATER NOSTER.

AVE MARIA.

PARADIGMA MEDI-
tationis in Puncta simul &
Textum.

C A P. VI.

Deo huius Meditationis argu-
mento existimauit maximè i-
doneam fore *Orationem Chri-
sti in horto Gethsemani*, tum
quia varia in ea occurruunt per-
sonæ, sermones, & facta: tum quia intra v-
num punctum & alterum multa se offerunt
ruminanda. Diuidetur autem more
consueto in tria puncta.

¶:o:¶

P V N-